

HOLLOLAN
HYVINVOINTIRAPORTTI
2022

Sisällysluettelo

1. Johdanto ja Hollolan hyvinvoinnin tila 2022	2
2. Indikaattorien ja muun tiedon osoittama hyvinvointi	5
3. Hyvinvointisuunnitelman toteutuma vuonna 2022	14
4. Johtopäätökset ja toimenpide-ehdotukset	23
5. Raportin hyväksyminen	28

1. Johdanto ja Hollolan hyvinvoinnin tila 2022

Kuntalaisten hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen on poikkihallinnollinen ja laaja-alainen tehtävä. Kunta edistää paikallista yhteisöllisyyttä, hyvinvointia ja elinvoimaa. Kunnassa tehdään hyvinvointia edistäviä toimia kaikilla eri palvelualueille ja lisäksi työtä tehdään yhteistyössä paikallisten ja alueellisten toimijoiden kanssa.

Toimivat vaikuttamis- ja osallistumismahdollisuudet lisäävät kuntalaisten hyvinvointia. Kuntalainen tulee olla kaiken toiminnan ja tekemisen keskiössä. Kunnan tehtävänä on tarjota monipuolisesti mahdollisuuksia aktiiviseen ja hyvinvoivaan elämään viihtyisässä ja turvallisessa elinympäristössä. Kunnat huolehtivat myös terveellisestä asuinympäristöstä ja monipuolisista harrastusmahdollisuuksista.

Lainsäädäntö ohjaa osaltaan kunnassa tehtävää hyvinvointityötä. Kuntalain (410/2015) 1: n mukaisesti kunta edistää asukkaidensa hyvinvointia ja alueensa elinvoimaa sekä järjestää asukkailleen palvelut taloudellisesti, sosiaalisesti ja ympäristöllisesti kestävällä tavalla. Kunnanvaltuutettujen rooli on merkittävä kunnan hyvinvointityön kokonaisuudessa. Laissa sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä (612/2021) 6: ssä kunnille on säädetty hyvinvoinnin ja terveyden edistämisestä tehtäväksi muun muassa raportoida vuosittain valtuustolle hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen kehityksestä (hyvinvointiraportti). Lisäksi kunnanvaltuusto hyväksyy kerran valtuustokaudessa laajan hyvinvointikertomuksen ja -suunnitelman.

Lainsäädäntö edellyttää myös, että kuntastrategiassa pitää ottaa huomioon kuntalaisten hyvinvointiin liittyvät asiat. Hollolan kuntastrategiaan 2022-2035 kaksiosaiseen visioon on kirjattu hyvinvoinnin edistämisestä näin: *"Hyvä kello kuuluu kauas, joten luomme teoillamme Hollolasta onnellisten ja hyvinvoivien ihmisten ja yritysten paikkakunnan sekä halutun yhteistyökumppanin"*.

Hollolan kunnan organisaatiokaavio

Tiivistelmä hyvinvointiraportista 2022

Hollola	Asukasluku (31.12.2022) 22943 asukasta		Väestöennuste 2030 21939 (-1004 asukasta)
	Hollola	Päijät-Häme	Koko maa
Koulutustasomittain 2021	365,0	343,4	388,3
Huoltosuhte, demografinen 2022	74,7	71,9	62,3
Kunnan yleinen pienituloisuusaste 2021	9,4	14,8	13,2
Yksinasuvat 75-v täyttäneet 2022	41,5	48,7	45,5
Lapsiperheet %, perheistä 2021	37,7	35,2	37,8
18-64 v, % väestöstä 2022	53,1	54,9	58,3
HYTE-kerroin 2022	Hollola 69	Päijät-Hämeen hyvinvointialueen kunnat ka 62,7	
Prosessi-indikaattoreiden ka (HYTE-kerroin)	Hollola 88	Päijät-Hämeen hyvinvointialue 66	
Tulosindikaattoreiden ka (HYTE-kerroin)	Hollola 50	Päijät-Hämeen hyvinvointialue 28	
HYTE-kerroin, 1000 euroa 2022	Hollola 448,8		

Tavoitteet 2022
✓ Päihdeläisyyden vähentäminen
✓ Terveystieteiden ja ravitsemusterveyden edistäminen eri väestöryhmille
✓ Yritys- ja oppilasyhteistyön edistäminen
✓ Ikäihmisten kotona asumisen sekä kunnan palveluiden edistäminen
✓ Kulttuuritoiminnan edistäminen
✓ Terveellinen ja turvallinen asuinympäristö
✓ Osallisuuden ja osallisuuden kokemusten edistäminen (mukaan lukien tapahtumat)
✓ Työllisyyden edistäminen
✓ Lasten ja nuorten palveluiden edistäminen
✓ Turvallinen kasvuympäristö varhaiskasvatus ja perusopetuksessa

+ Plusat	- Miinukset
✓ Kunnan tapahtumat	✓ Päihitteet
✓ Lasten harrastaminen	✓ Mielen hyvinvointi
✓ Tiedolla johtaminen ja suunnitelmallisuus	✓ Liikkuminen
✓ Koulunuorisotyö	✓ Väestönkasvu
✓ Digitaalisuus	✓ Syrjäytyminen
✓ Osallisuus	

Hollola

Kunnan palvelualueiden nostot vuoden 2022 hyvinvointiraporttiin

Elinvoiman palvelualue

- Monta luontoa monta mahdollisuutta - Luonnon virkistyskäytön kehittämissuunnitelma
- Kävelyn ja pyöräilyn edistämishjelma
- Laadukkaat ulkoilureitit ja virkistysalueet (hiihtoladut/ulkoilureitit, luontoreitit- ja polut, uimarannat)
- Monipuolinen kouluruokailu
- Hävikkiruokailun laaja jakelu kohdistettuna
- Viihtyisä ja turvallinen rakennettu ympäristö
- Laadukkaat työllisyyden palvelut niin henkilöasiakkaille kuin yrityksille
- Elintarvikkeiden, juoma- ja uimaveden laadun varmistaminen. Lemmikkien hyvinvoinnista huolehtiminen

Hyvinvoinnin palvelualue

Kouluun kiinnittymisen malli

- Alueellinen poissaoloihin puuttumisen malli (osana SKY-hanketta)
- Veturi-, Vaihde ja Potkuri -luokka toiminta (tukee kouluun kiinnittymistä)
- Parimuotoinen koulunuorisotyö

Kohtaamispaikkatoiminta

- Avoimen varhaiskasvatustoiminnan kehittäminen/laajentaminen
- 5x/viikko, kolmessa eri pisteessä
- Kohtaamispaikkatoiminnan kehittäminen osana perhekeskuskehittämistä

Digikompetenssin vahvistaminen

- Osaamisen hankkiminen ja kehittäminen (lapset, nuoret, henkilöstö)

- Uusia kykyjä, valmiuksia, keinoja ja tapoja toimia ja toteuttaa toimintaa sekä asiakaspalvelu
- Kyvykkyys toimia tavoitteellisesti digitaalisissa ympäristöissä
- Toteutettu/tuettu erityisesti: Digitaidot nosteeseen (PO) sekä digipedagogiikan juurruttaminen ja tasa-arvon luominen digiosaamisessa (VAKA) hankkeiden kautta

Varhaiskasvatuksen palvelutarpeeseen vastaaminen ketterästi

- Uuden yksikön perustaminen varhaiskasvatukseen)

Konsernipalvelut

- Nuorten osallisuus kunnan hankinnoissa (tabletit, läppärit)
- Talouspalvelut tukevat hyvinvointia testamenttivarojen käytön suunnittelulla hyvinvointitekoihin suunnaten (päätös senioriohjaajan palkkaamisesta)
- Henkilökunnan hyvinvoinnilla tuetaan alueen hyvinvointia (esim. Smartum-etu työntekijöiden käytössä, hybridillä-hyvinvointia hanke, viestinnän tukeminen, koulutuslusta)

2. Indikaattorien ja muun tiedon osoittama hyvinvointi

TALOUS, HYTE-KERROIN JA ELINVOIMA

Tulot

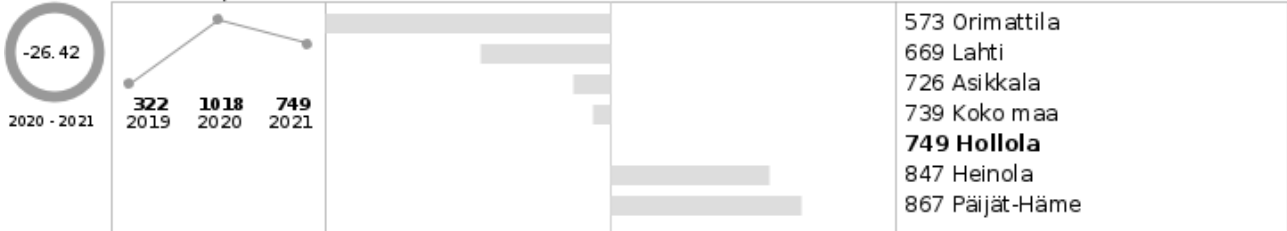
Valtionosuudet yhteensä euroa / asukas

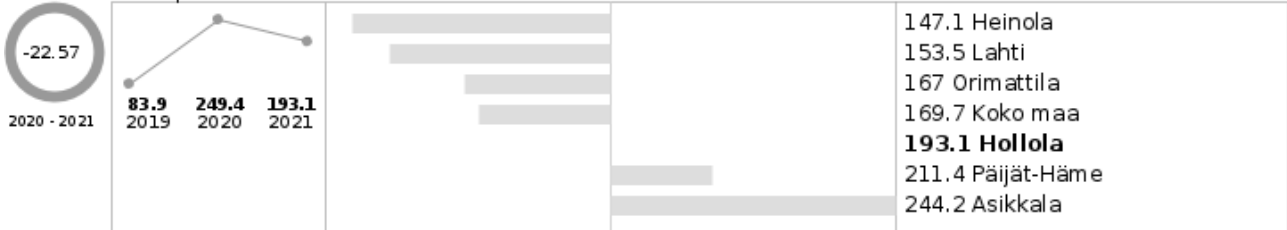
Valtionosuudet, % nettokustannuksista

Vuosikate, euroa / asukas

Vuosikate, % poistoista

Lainakanta 31.12., euroa / asukas

Suhteellinen velkaantuneisuus, %

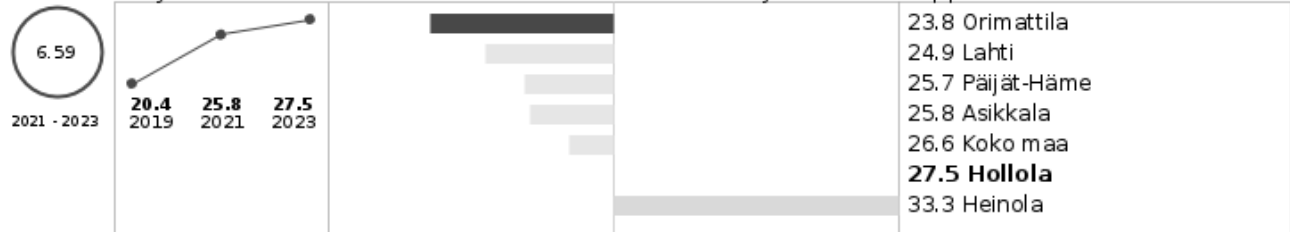

Verotulot, euroa / asukas

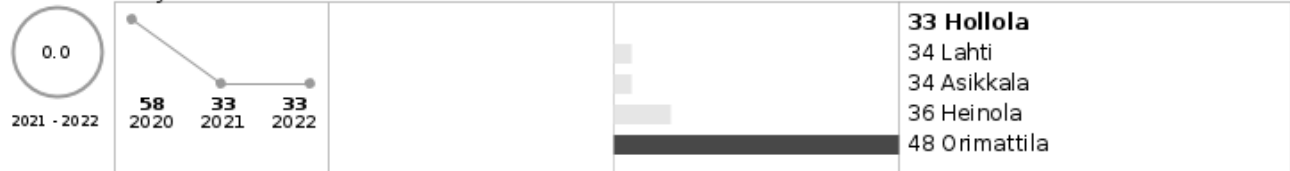

HYTE-kerroin

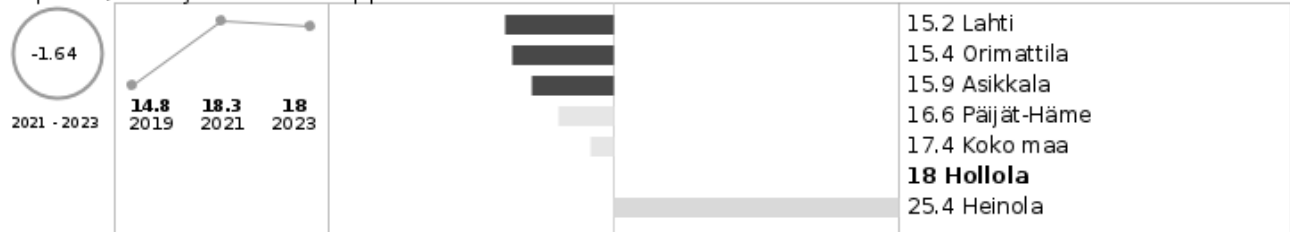
Kokee terveydentilansa keskinkertaiseksi tai huonoksi, % 8. ja 9. luokan oppilaista

Kokee terveydentilansa keskinkertaiseksi tai huonoksi, skaalattu HYTE-indikaattori

Ylipaino, % 8. ja 9. luokan oppilaista

Ylipaino, skaalattu HYTE-indikaattori

Koulutuksen ulkopuolelle jääneet 17 - 24-vuotiaat, % vastaavan ikäisestä väestöstä

Koulutuksen ulkopuolelle jääneet 17 - 24-vuotiaat, skaalattu HYTE-indikaattori

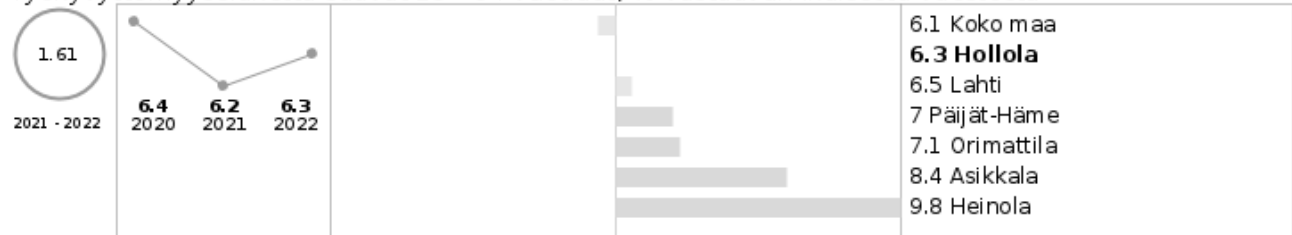
Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneet 25 - 64-vuotiaat, % vastaavan ikäisestä väestöstä

Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneet 25 - 64-vuotiaat, skaalattu HYTE-indikaattori

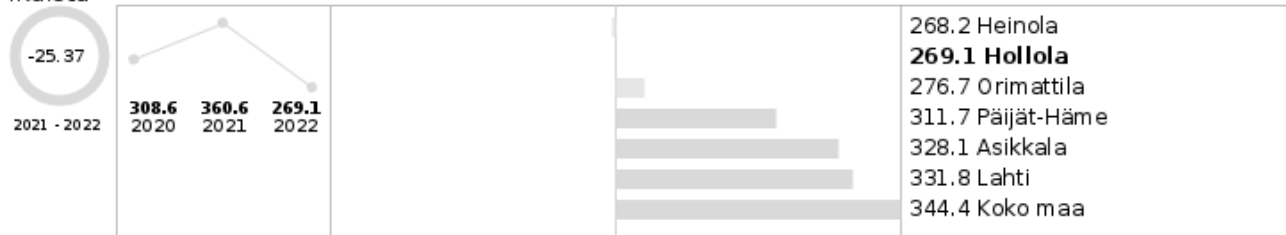
Työkyvyttömyyseläkettä saavat 25 - 64-vuotiaat, % vastaavan ikäisestä väestöstä

Työkyvyttömyyseläkettä saavat 25 - 64-vuotiaat, skaalattu HYTE-indikaattori

Kaatumisiin ja putoamisiin liittyvät hoitajakset 65 vuotta täyttäneillä / 10 000 vastaavan ikaista

Kaatumisiin ja putoamisiin liittyvät hoitajakset 65 vuotta täyttäneillä, skaalattu HYTE-indikaattori

Kouluympäristön terveellisyden ja turvallisuuden sekä koulu yhteisön hyvinvoinnin edistämisen tarkastus

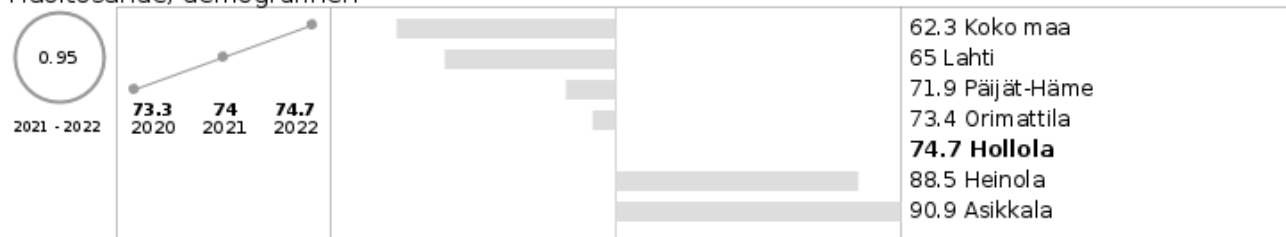

Väestö

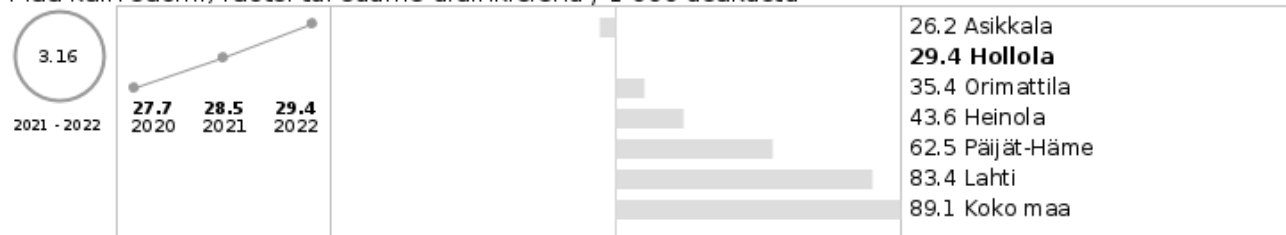
Väestö 31.12.

Huoltosuhte, demografinen

Muu kuin suomi, ruotsi tai saame äidinkielenä / 1 000 asukasta

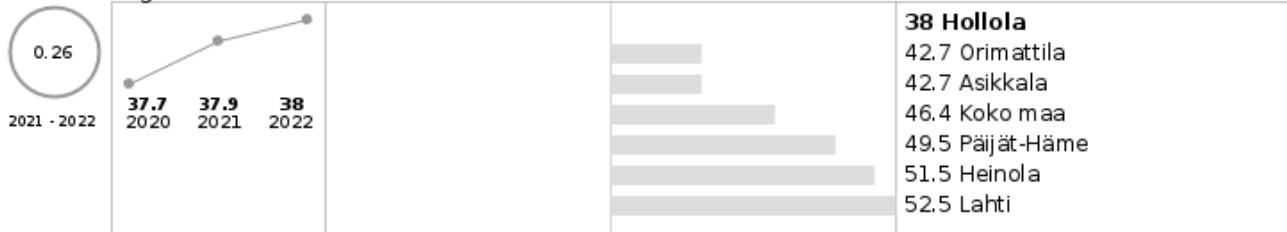
Lapsiperheet, % perheistä

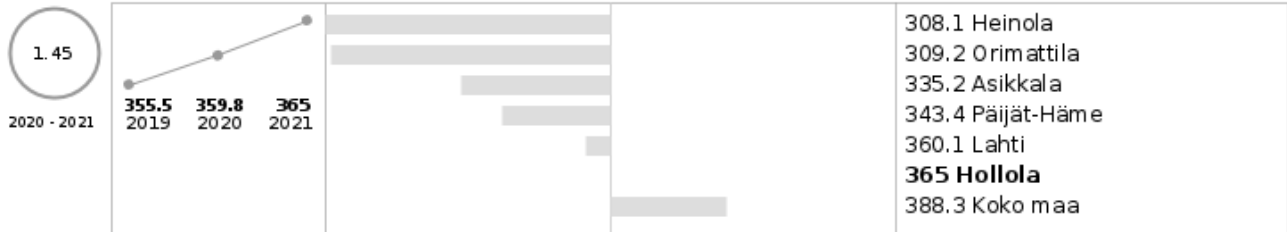
Yhden vanhemman perheet, % lapsiperheistä

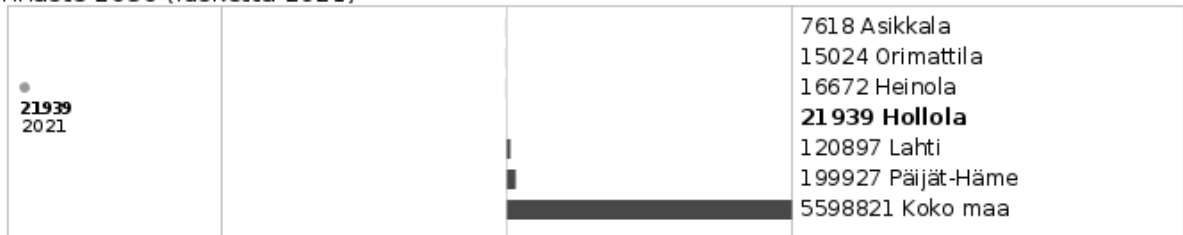
Yhden hengen asutokunnat, % asutokunnista

Koulutustasomittain

Väestöennuste 2030 (laskettu 2021)

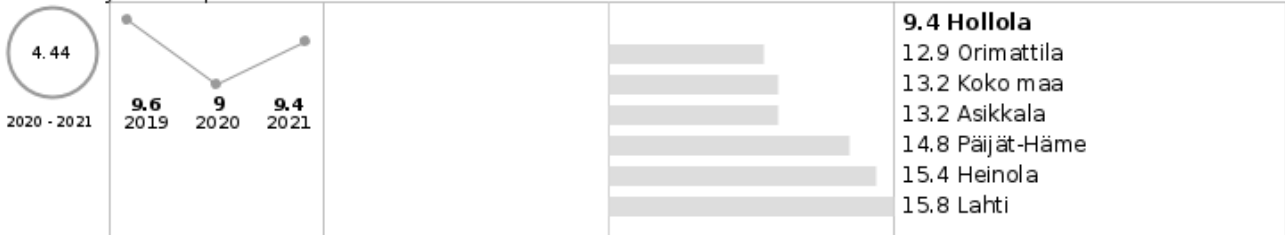

Kuntien välinen nettomuutto / 1 000 asukasta

Elinvoima

Kunnan yleinen pienituloisuusaste

Lasten pienituloisuusaste

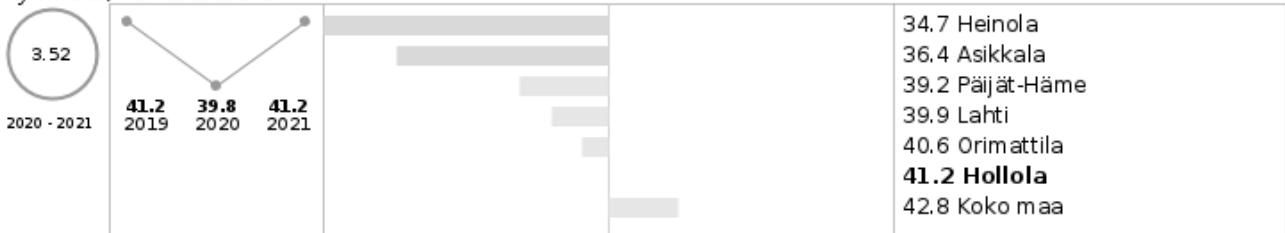
Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneet 18 - 24-vuotiaat, % vastaavan ikäisestä väestöstä

Gini-kerroin, käytettävissä olevat tulot

Työlliset, % väestöstä

Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneet 25 - 64-vuotiaat, % vastaavan ikäisestä väestöstä

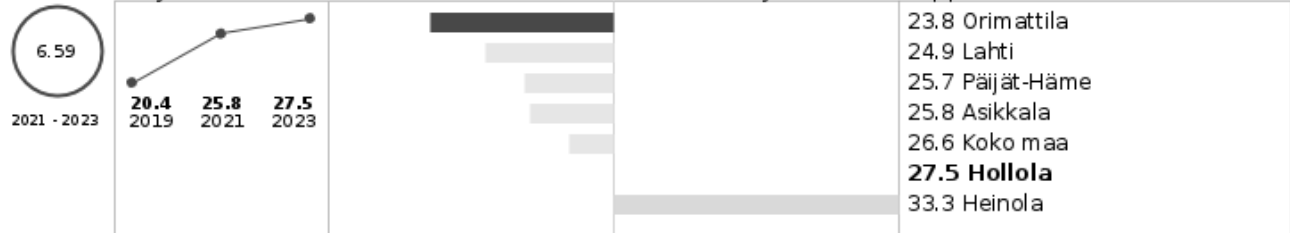
LAPSET, VARHAISNUORET JA LAPSIPERHEET

Elintavat, elämänlaatu ja osallisuus

Ei yhtään läheistä ystävää, % 8. ja 9. luokan oppilaista

Kokee terveydentilansa keskinäiseksi tai huonoksi, % 8. ja 9. luokan oppilaista

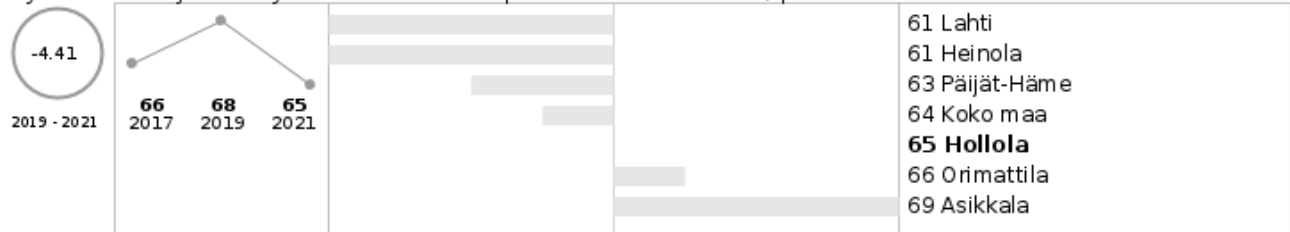
Turvallisuus, asuminen ja ympäristö

Ahtaasti asuvat lapsiasuntokunnat, % kaikista lapsiasuntokunnista

Koulu

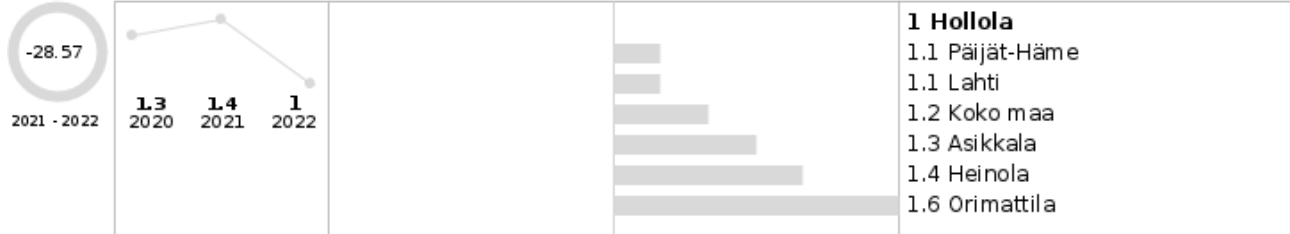
Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen peruskouluissa - TEA, pistemäärä

NUORET JA NUORET AIKUISET

Elintavat, elämänlaatu ja osallisuus

Mielenterveyden ja käyttäytymisen häiriöiden vuoksi työkyvyttömyyseläkettä saavat 16 - 24-vuotiaat, % vastaavan ikäisestä väestöstä

Turvallisuus, asuminen ja ympäristö

Kodin ulkopuolelle sijoitetut 18 - 24-vuotiaat, % vastaavan ikäisestä väestöstä (THL)

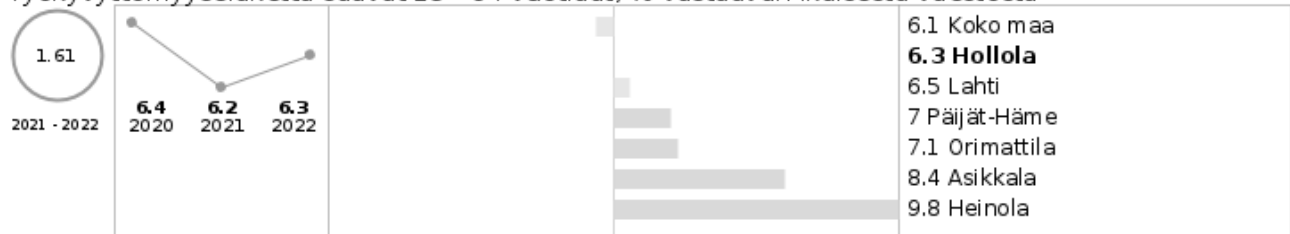
TYÖIKÄISET

Elintavat, elämänlaatu ja osallisuus

Mielenterveysperusteisesti sairauspäivärahaa saaneet 25 - 64-vuotiaat / 1 000 vastaavan ikäistä

Työkyvyttömyyseläkettä saavat 25 - 64-vuotiaat, % vastaavan ikäisestä väestöstä

IKÄIHMISET

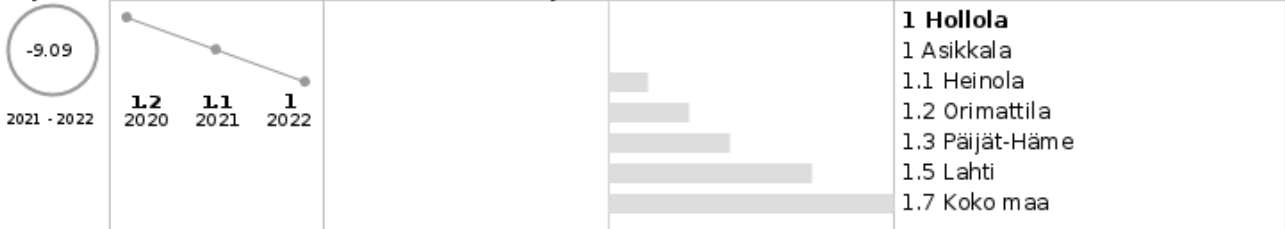
Elintavat, elämänlaatu ja osallisuus

Erityiskorvattaviin lääkkeisiin psykoosin vuoksi oikeutettuja 65 vuotta täyttäneitä, % vastaavan ikäisestä väestöstä

Opiskelu, työ ja toimeentulo

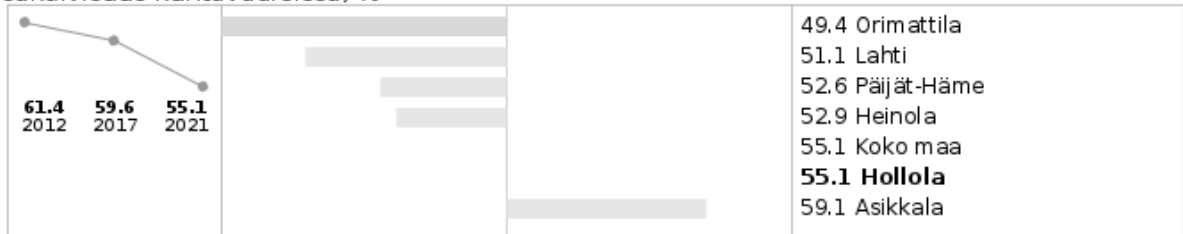
Täyttä kansaneläkettä saaneet 65 vuotta täyttäneet, % vastaavan ikäisestä väestöstä

KAIKKI IKÄRYHMÄT

Elintavat, elämänlaatu ja osallisuus

Aänestysaktiivisuus kuntavaaleissa, %

Turvallisuus, asuminen ja ympäristö

Poliisiin tietoon tulleet henkeen ja terveyteen kohdistuneet rikokset / 1 000 asukasta

3. Hyvinvointisuunnitelman toteutuma vuonna 2022

Hyvinvointisuunnitelma on asiakirja, jonka tavoitteena on tiivistää kunnan eri palvelualueiden hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tavoitteet yhteen. Hyvinvointisuunnitelmaan kirjattavien tavoitteiden ja toimenpiteiden valintaa ohjaavat laajan hyvinvointikertomuksen lisäksi kuntastrategia, vuosittainen talousarvio ja käyttösuunnitelma. Hyvinvointisuunnitelmaan kirjattuja toimenpiteitä seurataan ja niistä raportoidaan valtuustolle vuosittain.

Tavoite	Toimenpiteet	Vastuutaho, mittarit ja seuranta	Toteutuma 2022
<p>Päihteiden käytön vähentäminen</p> <p>Tavoitteena päihteiden käyttö ja kokeilu vähäisempää kuin koko maassa sekä Päijät-Hämeessä keskimäärin</p>	<ul style="list-style-type: none"> Harrastamisen Suomen malli käytössä Hollolassa Osallisuuden edistämisen eri toimet käytössä Yhdistystoiminnan tukeminen (mm. maksuttomat tilat) Laajennetaan koulujen Hubu-päihdekasvatusmenetelmäyhteistyötä Ehyt ry: n kanssa viidesluokkalaisiin kahdeksansien luokkien lisäksi 	<p>Vastuutaho: Koko kunta</p> <p>Mittarit ja seuranta:</p> <ul style="list-style-type: none"> Ehkäisevän päihde- ja mielenterveys-työn seudullinen suunnitelma 2022-2025 hyväksytty kunnan päätöksenteossa Laaditaan paikallinen päihteiden käytön ehkäisemistä koskeva suunnitelma Kouluterveyskysely (2021, 2023, 2025) (THL) Sotkanet (THL) 	<p>Hyväksytty:</p> <p>hyvinvointivaliokunta 24.11.2021</p> <p>kunnanhallitus 29.11.2021</p> <p>valtuusto 13.12.2021</p> <p>Laadittu syksyn 2022 aikana</p> <p>Hubu-päihdekasvatustunnit aktiivisesti käytössä alaja yläkouluissa</p>
<p>Terveysliikunnan ja liikuntaolosuhteiden edistäminen</p> <p>Tavoitteena TEAviisari pisteiden parantaminen jokaisen tiedonkeruun yhteydessä ja sitä</p>	<p>Terveyden edistämisen aktiivisuuden arviointi, jossa arvioidaan keskeisimmät vahvuudet ja kehittämiskohteet (TOP 10) verrattuna edelliseen tiedonkeruuseen</p> <ul style="list-style-type: none"> Liikuntapaikkasuunnitelman valmistuminen 	<p>Vastuutaho: Hyvinvoinnin ja elinvoiman palvelualueet</p> <p>Mittarit ja seuranta:</p> <ul style="list-style-type: none"> TEAviisari (THL) 2020, 2022, 2024. Joka toinen vuosi TEAviisari 	<p>TEAviisari pistemäärä v. 2022</p> <p>Hollola 74</p> <p>Päijät-Hämeen hyvinvointialue 77</p> <p>Koko maa 72</p>

<p>kautta terveysliikunnan ja liikuntaolosuhteiden edistäminen</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Suunnitelmasta nousevat yksityiskohtaisemmat toimenpiteet. Suunnitelma päivitetään valtuustokausittain • Jatkuva asiakaspalaute ja siihen reagointi 	<p>tiedonkeruun yhteydessä</p> <ul style="list-style-type: none"> • Liikuntapaikka-suunnitelman toimenpiteiden toteutuminen 	<p>Vahvuudet: Liikuntapaikkojen määrä suhteutettuna väkilukuun, vuorojenjakoperusteet hyväksytyt, liikunta hyvinvointikertomuksessa</p> <p>Kehitettävää: Liikuntapaikkojen käytintietojen yhteenveto hyvinvointikertomuksessa sekä esittely luottamushenkilöille, liikunnasta vastaava viranhaltija mukana kaavoitusprosessissa</p> <p>Liikuntapaikka-suunnitelma hyväksytyt:</p> <p>Hyvinvointivaliokunta, 19.1.2022</p> <p>Hyvinvointivaliokunta, 23.2.2022</p> <p>Elinvoimavaliokunta, 8.3.2022</p> <p>Kunnanhallitus, 25.4.2022</p> <p>Valtuusto 2.5.2022</p>
<p>Liikunnan edistäminen eri väestöryhmille</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Harrastamisen Suomen malli • Koululaisten harrastekysely • Liikkuva varhaiskasvatus - Varhaiskasvatuksen liikkumis- ja Hyvinvointiohjelma • Motoristen taitojen havainnointimateriaali käytössä 	<p>Vastuutaho: Hyvinvoinnin palvelualue</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kouluterveyskysely (2021,2023, 2025) • Move-mittaukset 5. ja 8. luokkien oppilaille (vuosittain) 	<p>Koululaisten harrastekysely toteutettu keväällä 2022</p> <p>Harrastamisen Suomen malli käytössä kaikissa Hollolan kouluissa</p> <p>Maksuton kuntosalin ja uimahallin käyttö yläkoululaisilla</p> <p>Move-mittaukset toteutettu 5. ja 8. lk. oppilaille</p>

	<p>varhaiskasvatukses sa</p> <ul style="list-style-type: none"> • Välkäritoiminta • Maksuttomat tilat • Kunnan avustukset yhdistyksille • Edullisemmat uintimaksut erityisryhmille (esim. erityisuimakortti) • Edullisemmat kuntosalin käyttömaksut ikäihmisille • Liukuesteiden jakaminen ikäihmisille • Ryhmäliikuntatarjonta eri ikäryhmille 	<ul style="list-style-type: none"> • Varhaiskasvatuksen jokainen yksikkö tekee liikunnan nykytilan kartoituksen ja arvioinnin joka kevätkausi 	<p>Liikunnan nykytilakartoitukset tehty kaikissa varhaiskasvatuksen yksiköissä</p> <p>Erityisuimakortti käytössä Hollolan uimahallissa</p> <p>Liukuesteitä jaettu 2000 eurolla ikäihmisille joulukuussa 2022</p> <p>Noin 37 ohjattua tuntia / vko, ryhmissä liikkuu yhteensä n. 700 hlö/ vko + uimahallin muut asiakkaat</p>
<p>Kulttuuritoiminnan edistäminen</p> <p>Tavoitteena TEAvisari pisteiden parantaminen jokaisen tiedonkeruun yhteydessä ja sitä kautta kulttuuritoiminnan edistäminen</p> <p>Lasten ja nuorten kulttuurikasvatuksen edistäminen eri keinoin</p>	<p>Kulttuuritoiminnan edistämisen aktiivisuuden arviointi, jossa arvioidaan keskeisimmät vahvuudet ja kehittämiskohteet (TOP 10) verrattuna edelliseen tiedonkeruuseen</p>	<p>Vastuutaho: Hyvinvoinnin palvelualue</p> <p>Mittarit ja seuranta:</p> <ul style="list-style-type: none"> • TEAvisari (THL) 2021, 2023, 2025. Joka toinen vuosi TEAvisari tiedonkeruun yhteydessä 	<p>TEAvisari pistemäärä 2021</p> <p>Hollola 64 Päijät-Häme 64 Koko maa 63</p> <p>Vahvuudet: Taloudellinen tukeminen osallistumisen mahdollistamiseksi vaikeassa elämäntilanteessa oleville (kaikukortti), kulttuurikasvatusta edistävät toimenpiteet</p> <p>Kehitettävää: Kulttuuritoimintaa sote-yksiköihin sekä erilaisissa laitoksissa asuville, kulttuuritoimintaa erikseen yli 65-vuotiaille</p>

<p>Ravitsemus- terveyden edistäminen</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Oppimiskeskustelut • Vasu-keskustelut • Asiakastytyväisyys kyselyt • Käyttäjämäärien seuraaminen • Ylijäämäruoan myynti / jakaminen eläkeläisille • Välipalan tarjoaminen koululaisille • Kokonaisvaltaista ruokakasvatusta hanke perusopetuksessa ja varhaiskasvatuksessa (mukana kaksi päiväkotia ja yksi koulu) 	<p>Vastuutaho: Elinvoiman ja hyvinvoinnin palvelualue</p> <p>Mittarit ja seuranta:</p> <ul style="list-style-type: none"> • TEAviisari • Kunnan hyvinvointikysely (2022,2024) • Kouluterveyskysely(2021, 2023,2025) 	<p>Ravitsemukseen liittyvät asiat ovat mukana huoltajien kanssa käytävissä vasu-keskusteluissa</p> <p>Oppimiskeskusteluissa ravitsemukseen liittyvät asiat eivät ole erikseen esillä, ellei opettaja ole havainnut huolenaiheita ruokailuihin liittyen. Asiat ovat esillä terveys-tarkastuksissa</p> <p>Asiakastytyväisyyskysely lapsilta ja huoltajilta kerran vuodessa</p> <p>Kunta toimittaa ylijäämäruoan seurakunnalle jaettavaksi. erillistä ruoan myynti / jakamista eläkeläisillä ei enää tehdä</p> <p>Kokonaisvaltaista ruokakasvatusta hankkeessa ovat mukana Soramäen päiväkotia ja Salpakankaan koulu</p> <p>Iltapäivätoimintaan osallistuville on tarjolla välipalaa (1-2 lk + mahd. erityisen tuen oppilaat muillakin vuosiluokilla). Muille tarjotaan maksullista välipalaa taas koronatauon jälkeen</p>
<p>Kuntalaisten osallisuuden ja osallisuuden kokemusten sekä tapahtumien edistäminen</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Uusien kumppanuusmallien ja tapahtumien kehittäminen yhteistyössä kolmannen sektorin toimijoiden kanssa 	<p>Vastuutaho: Koko kunta</p> <p>Mittarit ja seuranta:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Hyvinvointikysely 2022, 2024 • Tapahtumien lukumäärä 	<p>Harrastamisen Suomenmallin yhteydessä on luotu uusia kumppanuusmalleja kolmannen sektorin toimijoiden kanssa Yhdistysiltoja järjestettiin yksi vuoden 2022 aikana</p>

	<ul style="list-style-type: none"> • Säännölliset kuntalaisfoorumit ja yhdistysillat vaihtelevin teemoin • Lapsiparlamentti 2 kertaa vuodessa • Nuorisovaltuusto ja Vanhus- ja vammaisneuvosto kokoontuvat säännöllisesti keskimäärin 5-6 kertaa vuodessa • Yhteisöllinen kirjasto tarjoaa kuntalaisille sivistykseen, yhteisöllisyyteen, osallisuuteen ja vuorovaikutukseen perustuvaa monipuolista palveluntarjontaa ja toimii kuntalaisten kohtaamispaikkana • Viestinnän kehittäminen • Kunnan verkkosivujen uudistus / parempi saavutettavuus 	<ul style="list-style-type: none"> • Osallistujien lukumäärä • Asiakastyytyväisyyskyselyt 	<p>Lapsiparlamentti järjestettiin keväällä ja syksyllä 2022</p> <p>Vanhus- ja vammaisneuvosto piti 9 kokousta vuoden 2022 aikana. Kokouksiin pystyi osallistumaan joko etäyhteydellä tai olemalla paikan päällä</p> <p>Nuorisovaltuusto kokoontui 14 kertaa vuoden 2022 aikana</p> <p>Kunnan viestintään on palkattu 2022 aikana kaksi henkilöä (viestinnän asiantuntija ja tiedottaja)</p> <p>Kunnan verkkosivuu- uudistus toteutetaan vuoden 2023 aikana (ei toteutunut vuonna 2022)</p>
<p>Ikäihmisten kotona asumisen sekä kunnan palveluiden edistäminen</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Kunnassa tarjottavat peruspalvelut ovat kunnossa • Kunnan avustukset vanhus- ja eläkeläisjärjestöille 	<p>Vastuutaho: Koko kunta</p> <p>Mittarit ja seuranta:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Sotkanet (THL) indikaattori kotona asuvat 75 vuotta täyttäneet, % vastaavan ikäisestä väestöstä 	<p>93,7 % (2022), kotona asuvat 75 vuotta täyttäneet, %</p> <p>Eläkejärjestöillä on käytössä maksuttomat kokoontumistilat</p> <p>Vanhus- ja vammaisneuvosto kokoontui yhdenkäsän (9)</p>

	<ul style="list-style-type: none"> • Maksuttomat kokoontumistilat • Vanhus- ja vammaisneuvoston aktiivinen toiminta 	<ul style="list-style-type: none"> • Kunnan hyvinvointikysely 2022, 2024) 	<p>kertaa vuoden 2022 aikana</p> <p>Ikääntyneiden hyvinvointikysely toteutettiin maaliskuussa 2022</p> <p>Suunnitelma ikääntyneen väestön toimintakyvyn edistämiseksi Hollolassa 2022-2025 valmistui syksyllä 2022</p>
Työllisyyden edistäminen	<ul style="list-style-type: none"> • Työllisyyden kuntakokeilun (1.3.2021 - 30.6.2023) tavoitteena on tuoda työllisyyttä edistävät palvelut lähelle kuntalaista • Hollolan työllisyyspalvelut ovat mukana Lahden seudun kuntakokeilussa. Työttömän kuntalaisen hyvinvointia/ hyvää palvelua on henkilökohtainen omavalmentaja, joka kontaktoi työtöntä työnhakijaa säännöllisesti • Tavoitetila on tehdä kaikille työttömille työnhakijoille, jotka eivät ole TE-toimiston toimenpiteessä, työnhaku-suunnitelma kolmen kuukauden välein. 	<p>Vastuutaho: Elinvoiman palvelualue</p> <p>Mittarit ja seuranta:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Sotkanet (THL) • Tilastokeskus • Työttömät, % työvoimasta • Nuorisotyöttömät, % 1824-vuotiaasta työvoimasta • Työttömyysaste 	<p>Hollola 7,5 %, koko maa 9,5 % (2022), työttömät, % työvoimasta</p> <p>Hollola 7,6 %, koko maa 11,3 % (2022), nuorisotyöttömät, % 18-24-vuotiaasta työvoimasta</p> <p>791 työtöntä (31.12.2022), joista miehiä 460 ja naisia 331</p> <p>Työllisten määrä 10598 henkilöä</p>

<p>Lasten ja nuorten palveluiden edistäminen</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Lapsiystävällinen kunta toimintamallin kehittäminen • Lasten ja nuorten alueellisen hyvinvointisuunnitelman tavoitteet ja toimenpiteet tärkeänä osana lasten ja nuorten palveluiden edistämistä 	<p>Vastuutaho: Hyvinvoinnin palvelualue, konsernipalvelut</p> <p>Mittarit ja seuranta:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Lasten ja nuorten alueellisen hyvinvointisuunnitelman kuntakohtaisten toimenpiteiden seuranta 	<p>Lapsiystävällinen kunta -toimintamallia ja lapsi- ja ennakkovaikutusten arviointia esitelty kunnan johtoryhmälle 30.8.2021</p> <p>Hollolan Hyvinvointipalveluiden palvelukartta otettiin käyttöön vuoden 2022 alusta ja tietoja päivitetään puolivuositain</p> <p>Osallistuttiin alueellisen lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman valmisteluun ja laadittiin kuntakohtainen suunnitelma suhteessa paikalliseen hyvinvointitietoon (mm. kouluterveyskysely) ja osana alueellisten suunnitelmien kokonaisuutta</p>
<p>Turvallinen kasvuympäristö varhaiskasvatus ja perusopetuksessa</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Kuntakohtaisen kiusaamisen ehkäisy suunnitelman laatiminen ja yksikkökohtaiset toimenpiteet sekä mittarit 	<p>Vastuutaho: Hyvinvoinnin palvelualue</p> <p>Mittarit ja seuranta:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kouluterveyskysely (2021, 2023, 2025) (THL) • Sotkanet (THL) 	<p>Suunnitelma laadinta aloitettu vuoden 2022 aikana yhteistyössä varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen kanssa</p>
<p>Terveellinen, turvallinen ja viihtyisä asuinympäristö, sen palveluiden mahdollistaminen sekä luonnon monimuotoisuuden turvaaminen ja edistäminen</p> <p>Rakentamattomien luontokohteiden ja virkistysreittien</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Pidetään asuinympäristö viihtyisänä ja turvallisena. Onnistumista mitataan kunnan hyvinvointikyselyn avulla joka toinen vuosi • Jatkuva asiakaspalaute ja siihen reagointi 	<p>Vastuutaho: Koko kunta ja Elinvoiman palvelualue</p> <p>Seuranta: Toteutuma arvioidaan vuosittain</p> <ul style="list-style-type: none"> • Puistometsien hoitosuunnitelmat valmiit 2021 • Tiirismaan alueekologinen 	<p>Hyvinvointikysely 2020 vastauksista voidaan todeta, että suurimman osan mielestä kunta panostaa riittävästi turvalliseen ja viihtyisään asuinympäristöön ja se kannustaa liikkumaan</p> <p>Hyvinvointikyselyn vastauksista ilmenee myös se, että Hollolassa toteutuu erityisen hyvin</p>

<p>säilymisen huomioiminen kuntakeskuksessa ja sen läheisyydessä</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Keskustan kehittämisohjelman laatiminen. Ohjelman painopiste on uudisrakentamisen käynnistymisessä, palvelujen monipuolistamisessa sekä viihtyisyyden ja toiminnallisuuden lisäämisessä • Asemakaava-alueiden puistometsien hoitosuunnitelmat • Tiirismaan alue-ekologinen luonnonhoito- ja metsäsuunnitelma • Kintterönsuon hoito- ja käyttösuunnitelman toimenpiteet osaksi käytännön toimintaa 	<p>luonnonhoito- ja metsäsuunnitelma päivitetty 2022</p>	<p>luonnon ja veden läheisyys</p> <p>Seuraava kyselyn toteutusajankohta on vielä avoin</p> <p>Keskustan kokonaisvaltainen kehittäminen käynnistyy vuoden 2022 aikana ja keskustakortteleiden osalta on siirrytty valtuuston päätöksellä 4/2022 kaavoitusvaiheeseen</p> <p>Tiirismaan metsänhoitosuunnitelma valmistui 2021</p> <p>Toteutunut 5/2022</p>
<p>Terveellinen ja turvallinen vesihuolto</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Vesihuoltojärjestelmien kunnossapidosta ja vesihuollon terveellisyydestä huolehtiminen. Tiedotus ja neuvonta • Vesihuollon kehittämissuunnitelman päivitys neljän vuoden välein 	<p>Vastuutaho: Elinvoiman palvelualue</p> <p>Seuranta: Toteuma arvioidaan vuosittain</p>	<p>Kunnossapidon ja terveydensuojeluviranomaisen esittämät toimenpiteet toteutettu</p> <p>Tiedotusta ja neuvontaa toteutettu mm. juomavesidirektiivin mukaisesti</p> <p>Kysely toteutettu ja tuloksia analysoitu toiminnan kehittämisessä</p> <p>Palautteisiin reagoitu</p>

	<ul style="list-style-type: none"> • Kysely vesihuoltopalveluista vuosittain • Jatkuva asiakaspalaute ja siihen reagointi 		Talousveden valvontatutkimusohjelma ja riskinarviointi päivitetty vuonna 2022
Ylläpitää ja kehittää vuorovaikutteista ja kehittävää dialogia sekä ratkaisuhakuista yhteistyökulttuuria yrittäjäkentän kanssa	<ul style="list-style-type: none"> • Kunnan ja yrittäjien väliset säännölliset tapamiset • Nopea ja ratkaisuhakuinen reagointi haasteisiin 	Vastuutaho: Elinvoiman palvelualue Seuranta: Toteutuma arvioidaan vuosittain	Yrittäjä tiimipalavereja 8 kpl Omia verkosto-/teematapaamisia 6 kpl, lisäksi Teams yhteistyöryhmiä useita Henkilökohtaisia kontaktointeja yrityshaastattelut mukaan lukien 364 + 31 kohdekysely työstöä Ratkaisujen merkintä vielä puutteellista (CRM)
Monitahoinen yhteistyö työvoiman saatavuuden parantamiseksi ja Hollolan kiinnostavuuden lisääminen työssäkäyntikuntana Ylläpidetään ja kehitetään toimintatapoja (Ladec / Lahti Region + kunnan elinkeinopalvelut)	<ul style="list-style-type: none"> • Ladec ja Lahti Region-yhteistyö, perustamis- ja kehittämispalvelut, yritys-, oppilaitos-, ym. sidosryhmä ja hankeyhteistyö • Elinvoimakahvit ja teematilaisuudet >4 • Oppilaitosyhteistyö >2 • Hanke osallistumisia >2 • Tavoitteena työpaikkojen lisäys ja yritysten parantaminen 	Vastuutaho: Elinvoiman palvelualue Seuranta: Toteutuma arvioidaan vuosittain	Hollola nousi Päijät-Hämeen 1:ksi Yrittäjien kuntabarometri kyselyssä - vastaajia hyvin, 72 kpl ja tulos 3,12 Elinvoimakahveja ja vastaavia 6 kpl Yrittäjätiimin tapaamisia 8 kpl Elinkeinopäällikkö mukana kolmen hankkeen ohjausryhmässä ja useassa hyödyntäjänä Hollolan yrityskehittäjähaastatteluja tehty yli 100 -> tietoa työllisyyspalveluille, kehittämispalveluille sekä eväitä yritysten oppilaitosyhteistyöhön

4. Johtopäätökset ja toimenpide-ehdotukset

Tähän kappaleeseen on koottu hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen toimenpide-ehdotukset indikaattorien ja muun tiedon perusteella. Näiden alla olevien toimenpide-ehdotuksien lisäksi erilaiset Hollolan kunnan sekä Päijät-Hämeen maakunnalliset suunnitelmat sisältävät tavoitteita ja toimenpiteitä kuntalaisten hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi.

Näitä asiakirjoja ovat muun muassa:

Hollolan kuntastrategia 2022-2035 ja strategiset ohjelmat valtuustokaudelle 2022-2025

Hollolan hyvinvointisuunnitelma 2021-2025

Paikallinen (Hollolan) lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma 2022-2025

Suunnitelma ikääntyneen väestön toimintakyvyn edistämiseksi 2022-2025 Hollolassa

Hollolan kunnan laaja hyvinvointikertomus 2017-2020

Lisää liikettä Hollolaan suunnitelma 2019-2023

Hollolan liikuntapaikkasuunnitelma 2022-2025

Päijät-Hämeen hyvinvointikertomus ja -suunnitelma 2021-2025

Päijät-Hämeen alueellinen lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma 2022-2025

Päijät-Hämeen suunnitelma ikääntyneen väestön tukemiseksi 2021-2025

Päijät-Hämeen alueellinen ehkäisevän työn toimintasuunnitelma 2021-2025

Johtopäätökset ja toimenpide-ehdotukset

- Väestönkasvun edistäminen eri keinoin
- Kuntalaisten osallisuuden sekä osallisuuden kokemusten vahvistaminen
- Turvallinen kasvuympäristö varhaiskasvatuksessa ja perusopetuksessa
- Liikunnan ja liikuntaolosuhteiden edistäminen eri väestöryhmille
- Ravitsemusterveyden edistäminen eri väestöryhmille
- Päihteiden käytön vähentäminen
- Ikäihmisten toimintakyvyn edistäminen
- Terveellinen ja turvallinen asuinympäristö
- Tasapainoinen kuntatalous

Hollola

1. Väestönkasvun edistäminen eri keinoin

Hollolan kunnan väkiluku on laskenut 308 henkilöllä vuosien 2020-2022 aikana. Lisäksi Indikaattori väestöennuste vuoden 2030 lopun väkiluvusta 21939 henkilöä kertoo siitä, että ilman väestönkasvuun panostamista Hollolan kunnan väkiluku (22943 asukasta 31.12.2022) laskee seuraavan kymmenen vuoden aikana 1004 asukkaalla. Väestönkasvun edistämiseen liittyviä toimenpiteitä kunnalta ovat esimerkiksi panostaminen:

- Positiivinen mielikuva kunnasta (imago, viestintä)
- Asuinympäristön turvallisuuteen ja viihtyvyyteen
- kunnassa saataviin peruspalveluihin (ei pelkästään kunnan omat palvelut)
- Elinkeinopolitiikkaan
- Maankäyttöpolitiikkaan (kaavoitus, tonttitarjonta)
- Lapsiperheiden palveluihin (varhaiskasvatus, perusopetus)
- Vapaa-ajan palveluihin (liikunta, ulkoilu ja luonto, kulttuuri, kirjasto, matkailu)
- Maahanmuuttopolitiikkaan
- Työllisyyteen

2. Kuntalaisten osallisuuden sekä osallisuuden kokemusten vahvistaminen

Kunnan tehtävänä on edistää asukkaiden mahdollisuuksia osallistua ja vaikuttaa kunnan toimintaan. Tavoitteena on saada kuntalaisten tarpeita paremmin vastaavia ja laadukkaampia palveluita, kun otetaan palveluiden käyttäjät mukaan palvelujen kehittämiseen ja suunnitteluun. Toimenpiteitä kuntalaisten osallisuuden edistämiseksi ovat esimerkiksi:

- Uusien kumppanuusmallien ja tapahtumien kehittäminen yhteistyössä kolmannen sektorin toimijoiden kanssa
- Säännölliset kuntalaisfoorumit ja yhdistysillat vaihtelevin teemoin
- Viestinnän jatkuva kehittäminen huomioiden eri väestöryhmät
- Säännöllisesti kokoontuva lapsiparlamentti (2 kertaa vuodessa) sekä 9. luokkalaisten vaikuttamispäivä
- Säännöllisesti kokoontuvat nuorisovaltuusto sekä vanhus- ja vammaisneuvosto
- Kuntalaisten vaikutusmahdollisuuksien lisääminen ja kehittäminen
- Kohtaamispaikkojen lisääminen erityisesti ikäihmiset ja lapsiperheet huomioiden
- Päätös vakituisen osallisuuskoordinaattorin palkkaamisesta osana kuntastrategian strategisen ohjelman toteuttamista (Esimerkillisen osallistavat toimintamallit ovat aktiivisessa käytössä)

3. Turvallinen kasvu ympäristö varhaiskasvatuksessa ja perusopetuksessa

Kunnan tarjoama varhaiskasvatus on lapsen suunnitelmallisen ja tavoitteellisen kasvatuksen, opetuksen ja hoidon muodostama kokonaisuus. Varhaiskasvatus tukee lapsen kasvua, kehitystä ja oppimista sekä edistää hyvinvointia. Kunnan tehtävänä on opetuksen järjestäjänä varmistaa koulutuksen tasa-arvo ja laatu sekä luoda hyvät edellytykset oppilaiden kasvuille, kehitykselle ja oppimiselle. Tavoitteena on luoda turvallinen kasvu ympäristö. Toimenpiteitä ovat kuntakohtaisen kiusaamisen ehkäisyn suunnitelman laatiminen ja yksikkökohtaiset toimenpiteet sekä mittarit. Tämän suunnitelman laatiminen on aloitettu vuoden 2022 aikana.

4. Liikunnan ja liikuntaolosuhteiden edistäminen eri väestöryhmille

Kunnan tehtävänä on luoda yleisiä edellytyksiä liikunnalle muun muassa järjestämällä eri kohderyhmät huomioon ottavia liikuntapalveluita sekä terveyttä ja hyvinvointia edistävää liikuntaa sekä rakentamalla ja ylläpitämällä liikuntapaikkoja.

Toimenpiteitä liikunnan edistämiseksi ovat esimerkiksi:

- Edullisemmat uintimaksut erityisryhmille (esim. erityisuimakortti)
- Edullisemmat kuntosalin käyttömaksut ikäihmisille
- Liukuesteiden jakaminen ikäihmisille
- Maksuttomia liikuntatiloja hollolalaisille seuroille ja kuntalaisille (esim. koulujen liikuntasalit)
- Harrastamisen Suomen malli ja panostaminen koulujen kerhotoimintaan (esim. laaja tarjonta lasten liikuntakerhoja koulupäivän jälkeen)
- Aktiivisuuden seuranta varhaiskasvatuksessa ja perusopetuksessa (esim. Move-mittaukset)
- Yhdistystoiminnan tukeminen (maksuttomat tilat, avustukset yhdistyksille)
- Liikuntaolosuhteiden ylläpitäminen ja kehittäminen (kunnan liikuntapaikkasuunnitelma on hyväksytty vuonna 2022)
- Ohjatut liikuntaryhmät, joissa pääpaino työ- ja ikäihmisissä (kunta ja wellamo-opisto)
- Liikuntapaikkasuunnitelman valmistuminen ja hyväksyminen 2022 sekä suunnitelmasta nousevat yksityiskohtaisemmat toimenpiteet. Suunnitelma päivitetään valtuustokausittain

5. Ravitsemusterveyden edistäminen eri väestöryhmille

Kunnan varhaiskasvatuksessa ruokakasvatusta toteutetaan ruokailuhetkien lisäksi osana muuta toimintaa. Varhaiskasvatuksen yhtenä tavoitteena on edistää lapsen kokonaisvaltaista hyvinvointia ja terveyttä. Tähän kokonaisuuteen kuuluu tärkeänä osana ruokakasvatus. Perusopetuksessa opetussuunnitelman perusteet tuovat esiin kouluruokailun merkityksen kasvua, kehitystä, opiskelukykyä ja ruokaosaamista vahvistavana tekijänä. Kouluruokailu on osa koulun ruokakasvatusta. Toimenpiteitä ravitsemusterveyden edistämiseksi ovat esimerkiksi:

- Vasu- ja oppimiskeskustelut yhdessä lasten huoltajien kanssa. Tarvittaessa terveydenhuolto myös mukana.
- Asiakastyytyväisyys kyselyt (pienimmät asiakkaat vastaavat kyselyyn yhdessä huoltajien kanssa)
- Perusopetuksessa välipalan tarjoaminen koululaisille (esimerkiksi koulun jälkeen ennen kerhotoiminnan alkua)
- Ylijäämäruoan toimittaminen seurakunnalle jaettavaksi
- Luennot- / tietoiskut ikäihmisille
- Kokonaisvaltaista ruokakasvatusta hanke perusopetuksessa ja varhaiskasvatuksessa (mukana Soramäen päiväkotit ja Salpakankaan koulu)

6. Päihteiden käytön vähentäminen

Tavoitteena päihteiden käyttö ja kokeilu vähäisempää kuin koko maassa sekä Päijät-Hämeessä keskimäärin. Toimenpiteitä päihteiden käytön vähentämiseksi ovat esimerkiksi:

- Harrastamisen Suomen malli käytössä Hollolassa
- Osallisuuden edistämisen eri toimet käytössä
- Yhdistystoiminnan tukeminen (mm. maksuttomat tilat)
- Laajennetaan koulujen Hubu-päihdekasvatusmenetelmäyhteistyötä Ehyt ry:n kanssa alakoululaisille yläkoululaisten lisäksi
- Luennot- / tietoiskut päihteiden käytön haitoista ikäihmisille
- Liikunnan edistäminen eri väestöryhmille
- kulttuuripalveluiden kehittäminen

7. Ikäihmisten toimintakyvyn edistäminen

Tavoitteena on turvata hyvä ja laadukas elämä ikääntyville hollolalaisille. Ikääntyvä väestö muodostaa koko ajan kasvavan joukon hollolalaisista. Laadukas ikääntyvän ihmisen elämä tarkoittaa muun muassa mielekästä tekemistä, viihtyisää asumista, harrastusmahdollisuuksia ja terveyttä sekä turvallisuutta. Toimenpiteitä ikäihmisten toimintakyvyn edistämiseksi ovat esimerkiksi:

- Suunnitelma ikääntyneen väestön tukemiseksi Hollolassa 2022-2025 valmistui vuoden 2022 aikana. Suunnitelma sisältää tavoitteita ja toimenpiteitä ikääntyneen väestön hyvinvoinnin, terveyden, toimintakyvyn ja itsenäisen suoriutumisen tukemiseksi. Suunnitelmassa asetettujen tavoitteiden ja toimenpiteiden toteutumista seurataan ja arvioidaan vuosittain

8. Terveellinen ja turvallinen asuinympäristö

Asuinympäristön viihtyisyys sekä turvallisuus vaikuttavat keskeisesti ihmisen hyvinvointiin. Toimenpiteitä asuinympäristön viihtyisyyden ja turvallisuuden edistämiseksi ovat esimerkiksi:

- Pidetään asuinympäristö viihtyisenä ja turvallisena
- Kuntakeskuksen kehittäminen huomioiden kaikki väestöryhmät
- Terveellinen ja turvallinen vesihuolto
- Terveellinen ja turvallinen asuinympäristö voidaan turvata maankäytön suunnittelulla, kaavoituksella ja rakennussuunnittelulla huomioiden ympäristöarvot

9. Tasapainoinen kuntatalous

Kunnan toimintaa ja taloutta ohjataan vähintään kolmeksi vuodeksi laadittavalla taloussuunnitelmalla. Taloussuunnitelman ensimmäinen vuosi on talousarviovuosi. Talousarviota on noudatettava kunnan toiminnassa. Kuntalaki edellyttää kuntien taloudenpidolta tasapainoa. Toimenpiteitä tasapainoisen kuntatalouden ylläpitämiseksi ovat esimerkiksi:

- Ennakoiva taloussuunnittelu
- Vastuullinen päätöksenteko

5. Raportin hyväksyminen

Hyvinvointiraportin käsittely:

Kunnan hyvinvointityöryhmä 15.6.2023

Kunnan johtoryhmä 14.8.2023

Kunnan hyvinvointityöryhmä 17.8.2023

Sivistys- ja hyvinvointivaliokunta 23.8.2023

Elinvoimavaliokunta 12.9.2023

Kunnanhallitus 18.9.2023

Valtuusto 25.9.2023